

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 ft.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-angolm.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyes-kötő centiméterenként 8 fillér.

Parancs és kereskedők kedvezményben részesülnek.

Nyilttér megállapodás szerint.

Csütörtök, szeptember 8.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

A kiegyezés előtt.

Az „Ujság” részére írta: Sebess Dénes, orsz. képviselő.

Kolozsvár, szept. 8.

Ugy olvassuk, hogy az őszi parlamenti tárgyalások anyagát a kiegyezési és ezzel kapcsolatos kérdések fogják képezni. A majdnem nyolc év óta alkotmányos utróló terelt közjogi és közgazdasági viszonyunk Ausztriával új szabályozást kell nyerni. Mily nagy kérdések, mily óriási feladatok előtt áll az ország.

Mária Terézia inaugurálta azt a politikát, melynek alapszámja az, hogy Magyarország földmívelő ország és az is kell maradjon. Az iparos Ausztria részére olcsó nyersanyag termelése egyedüli feladata. Mesterségesen s legtöbbször brutális, erőszakos intézkedésekkel akadályozta meg a bécsi kormányzat utódai alatt is a magyar ipar és kereskedelem fejlesztését. A nemzetközi kereskedelemről teljesen kizárták, a vámok és beviteli kedvezmények egyedül és kizárólagosan csak az osztrák ipar érdekeit szolgálták.

Ez a vérszes közgazdasági principium a százados ellenséges politikai gondolatot szolgáltatta, hogy Magyarország önállósága megszüntetessék, pénzügyi igazgatása az osztrák igazgatásba olvadjon az egységes birodalom szolgálatára.

Az ezernyolczszázhatvanhétben megkötött kiegyezés óta az ötödik kiegyezésen fáradoznak az utódok. Ha végig tekintünk ezek parlamenti tárgyalásain, figyelemre méltatjuk a közvéleménynek a sajátban megnyilatkozott magatartását — azt kell látnunk, hogy egyik kiegyezés megkötése sem ütközött egyik fél részéről sem nagyobb ellentétbe. Egy pár napos képviselőházi tárgyalás, két-három vezércikk és a két állam érdekeit szerencsésen sikerült összeegyeztetni újabb tíz évre.

Ámde az utóbbi harmincöt év alatt Ausztria csodálatos módon fellendült gazdasági élete, hazánk szomorú elszegényedése égbekiáltó módon figyelmeztetnek minden gondolkodó embert arra, hogy egy minden ízében közös, a mi fejlődni akaró gazdasági és társadalmi életünkkel ellentétben álló irányzat az, a mi a kiegyezésben foglaltatik.

Hanem sikerül most az irányzatnak gátat vetni, ha a nemzet közvéleménye át nem lesz hatva attól a tudattól, hogy az általános elszegényedés, elernyedés oka a sok rossz kiegyezés volt, melyeket könynyelmű ésszel, lanyha ellenőrzés mellett kötöttek meg, kinyitva így Magyarországot életereit, egy a bizonyos romlás felé siet hazánk.

Csodálatos érzéketlenséget mutat a mi társadalmunk a legvitálisabb, husba és csontba vágó kérdések iránt.

Mig oda át Ausztriában népgyűlések, szakkörök, sajtó, hírlap-irodalom fáradozhatatlanul dolgoznak azon, hogy erős, egészséges közvélemény ellenőrzése alá helyezték a kérdéseket, nálunk alig sikerült egyik hullámgyűrűt felvetni a csendes tavon. A közvélemény megelégszik egy pár tetszetős jelszóval, a pártok egymást marcangolják — a kormány pedig el van szánva bármily siralmas kárával jár az országnak — a nagyhatalmi érdek számára meghozni az áldozatot az ország újabb lekövetésével.

Hiszen ez az év szomorú története isten újmutatásaként kellene szolgáljon. Egyetlen abnormis esztendő időjárása tíz évre vetette vissza az országot. Az egyoldalú termelés fenn nem tartható. Aki az ország pusztulását nem akarja, az hangos szóval kell tiltakozzék minden kísérlet ellen.

A függetlenségi párt e ciklus alatt erős harcot vívott. A szoldateszka bevehetetlennek hitt várába tört be. Visszaverte a katonai hatalom merész, elbizakodott támadását belevitte a közéletbe, a közvéleménybe a nemzeti jogok iránti törekvést, melyet elfojtani többé nem lehet.

Az ország verejtékes munkával dolgozó milliói kell öntudatra ébredjenek a kiegyezés kérdésénél is. Hazánk sorsa, jövőndő fenmaradása forog kockán. Csak nagy — egyöntetű támadás verheti vissza e téren is az osztrákok kapzsi követeléseit.

De ide komoly, öntudatos, elszánt közvélemény kell, mely a meggyőződés fanatikusan erejét vigye a harczba. Meg van-e ez nálunk?

»Merő társadagság haszontalanság — írja gróf Dezsőffy József Kazinczynek 1817-ben, olyan országban gazdálkodni, hol a békekesség károsabb mint a háború, a hol nap-

ról napra bizonytalanabb mind a jelenlét, mind a jövőndő, a hol az igazgató szék a maga javát ellenkezésbe tette az igazgatót hazafiakéval, a hol nincs szorgalmat elevenítő töke, a hol tetőtől talpig és tövig organizálva van az izzora és antiszociálizmus.

Ime százesztendő mulva áll mindez. Napról-napra bizonytalanabb a jelen és jövőndő. Ha a kormány csakugyan megvalósítja terveit és Magyarország jövőndője feltevése akar döntetni a kiegyezés előterjesztésével — ezt ugyanaz a hatalmas nemzeti ellentét áll meg fogadja, mint a katonai túlköveteléseket. Különben veszve vagyunk.

— **Politikai hátrányok.** Az irón-gyár panaszoja, hogy az osztrák örökös tartományokban a magyar gyártmányt már politikai ellenszemből is visszatartják. Csehországi iskolákban más, mint a »nemzeti gyár« irónját használják. S ott végre is hajják ezt a tiltó határozatot. Galiciában pedig a lengyel kereskedő a varsói lengyel gyár készítményén kívül mást nem vesz és nem adhat el. Így tartanak össze a szomszéd országok kereskedői, gyárai és fogyasztói, de főképp csak a magyar gyártmánnyal szemben, mert németországi és amerikai készítményt még lehet hozni be Ausztriába.

A japán—orosz háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, szept. 7.

A nagy események halomra követik egymást s a hírek egyre fogynak. Egyik fél se dicsekszik harcéri eredményeivel. A japánok jól ismert óvatosságukból nem kürtölték szét a világra halhatlan sikereiket, az oroszok pedig pirulva halgatnak.

Nem segít rajtuk a francia lapok részére, sem egyes nevesebb diplomatajuknak nagyhangú kizólói, hogy csak Moszkvában lehet legföllebb beszélni a békeiről, oda pedig a japánok soha juthatnak el. Hát ez aligha is céljuk a japánoknak. Azt hisszük, eszükágyában sincs behatolni még Szibéria testébe is. Legföllebb Viadivostoknál teremtik jól agyba-főbe a már most kevésbé hetvenkedő Góliátot s elkergetik a Csendes tenger mellől. Aztán berendezkednek az elfoglalt területeken. Az oroszok ugyan azt mondogatják, hogy majd évekig folyik a háború és majd Tokióban diktálják a békét, mert hogy Japán nem fog diktálni, az szent. De ha kiszorítják végleg Mandzsuriaiból őket, ha Szachalin, Kamcsaka, a Kormodore szigetek Japán kezébe kerülnek, ha elesik Port-Artur s nem lehetetlen, hogy Viadivostok is, hogy még akkor is kössék az ebet a karóhoz a fehér cár szolgái, alig hihető.

A háború Korea birtokaiért indult s most már Mandzsuriaért folyik. Ha innen kiszorul az orosz, nincs miért tovább há-

boruszkodni. A józan ész szerint következő a békekötés. Ha ekkor Oroszország tovább fegyverkezik mégis s újabb sereget állít talpra, mert állítólag négy-öt évig is győzi pénzzel, amit alig hisztünk, mert semmi szüksége akkor kölcsonkért megnyuztatni magát a német kereskedelmi szerződésben, akkorra Japán megerősíti Karbint, Mukdent, Liaojangot s azt hisszük megállja majd helyét a defenzívában egy-egy mint az offenzívában. S még ezzel is Japánnak tett szolgálatot Oroszország. Mert ha a háború nem nyer békekötéssel befejezést, mikor Mandzsuriaiból végleg kiszorultak, a japán hadak a tudog természeténél fogva megszállva tartják továbbra is.

Most még lehetne a békefárgyalások alkalmával beszélni arról, hogy Mandzsuria adassék vissza Kinának, hogy Japánnak meg kell elégednie egy Liaotung félszigeti, de sőt lehet, hogy csak kvantungi zónával és Koreával, de mikor már befészkelte magát ott és hosszabb időre kényserült be-maradni, az esetleg meg is tudta védeni és tartani s csak aztán következnek a békekötés, akkor már igazán bajos lesz még a hatalmának is akadékoskodniok a tekintetben: megtartja-e Japán Mandzsuriait vagy sem?

Egyelőre azonban a harcoló felek lehetőleg keveset hallatnak magukról. Kuropatkin szende hallgatása érthető, a japánok ismét dicsegetés. A harcéri fejleményekkel nem vagyunk tisztában s ismét a hivatalos hírközlések szállták meg a terrénomat. Az egyik, használhatóságát mindenáron beigazozni akaró haditudósító szerint, Stackelberg huszoneg ezer emberével már megsemmisült, a másik Orloff herceget a katonaiskoláiba küldeti Kuropatkinnal, a fővezért pedig már is bekeríti, a harmadik lefőzi valamennyit, mert ez Kuropatkint már Mukdentben sétáltatja s Kuroki tehetetlenségét bizonygatta. Ugylátszik, a jó levelező urak egymásközti fehér asztalnál eszelik ki a szenzációkat, mert önmaguk sem sokat tudnak.

Igy teljes erővel ismét Port-Arturra vetik magukat s a japán sereg éhezéséről s az orosz sereg lakmározásáról küldenek hiteltelen híreket. Egész hajórakomány lisztet blokádnak Port-Arturba, mert a japán blokádnak hiányos.

De miért ne lehetne abban a bizonyos hajóban egy kevés hus vajjon? Szerintük már csak 11.000 orosz harcos harcol. — Eszerint a legrigorózusabb számítás szerint is 19.000 orosz már »fekszik.« Viszont 25.000 japánt tetemetek el egy sebtiben Port-Artur alatt. Azt hisszük, mindkét helyen komolyan küzdenek egymással a felek s pár nap múlva főleg az északi harcokról megbízható jelentés lesz kezünkben.

Budapestre ma a következő táviratok érkeztek:

Páris, szept. 7.

Pétérvárról érkezett tudósítások szerint ott a nyomasztó hangulat növekedett. Most már tisztában vannak azzal, hogy a liaojangi nagy mérkőzés az orosz hadsereg döntő kudarcat jelent. Mind valószínűbbé válik, amiről tegnap még csak szállongó hírek szóltak, hogy Stackelberg hadosztálya, amelynek az lett volna a feladata, hogy

Kuropatkin visszavonulását fedezze, mentheltől elvesztesse tekinthető. A mukdeni utróló leszorított Stackelberget huszoneg ezer emberével Kelet felé, a hol a teljes körülkerítés veszedelme fenyegeti. Most kezdik csak a hadvezetőséget bírálói. A közvélemény nem annyira Kuropatkin tábornok, mint inkább Alexejew helytartó ellen foglal állást. Alexejewnek tulajdonítják azt, hogy a katasztrófa utólróte az orosz hadsereget. Mert lassanként kiderül, hogy Kuropatkin az egész veszedelmet előre látta és nem akarta a döntő mérkőzést elfogadni. Idejében vissza akart vonulni Karbinba vagy Mukdentbe, mert ott a terepviszonyok kedvezőbbnek tartotta s a védelmi állást is jobban tudta volna megerősíteni. Azonban Alexejew egyre küldte az üzeneteket Kuropatkin főhadiszállására, hogy csak fogadja el a mérkőzést. Másrészt pedig Kuropatkint is Hamlethez hasonlítják, aki nem tudta magát határozott cselekedetre elszánni. Szemére lobbantják, hogy nem hajtotta végre visszavonulási szándékát, ha belátta, hogy a döntő csata elfogadására a liaojangi hadállás alkalmatlan. Neki, mint főhadvezérnek, tudnia kellett volna, mikor szabad egy nagy csatát elfogadni. Most már arról van szó, hogy egy Alexejewet, mint Kuropatkint visszahívják és másokkal helyettesítik. Már a liaojangi ütközet közben, amikor híre lett annak, hogy az orosz sereg helyzete válságosra fordult, terjesztették, hogy Alexejew beteg s hogy aligha maradhat meg tovább hivatalában. Most alighanem a visszahívás lesz a vége.

Berlin, szept. 7.

Mukdentből jelentik a »Lokalanzeiger«-nek, hogy az oroszoknak teljesen sikerült Mukdentbe visszavonulniok. A leghevesebb harc a liaojangi vasuti hídnál fejlődött ki, mert az oroszok minden pillanatban attól tarthattak, hogy a japánok a hidat felrobbantják. A csata leirhatatlanul vérengző volt, de azért sikerült az oroszoknak a hídton átvonulni és Mukdent elérni.

Liaojang, szept. 7.

Az oroszok visszavonulása is óriási veszteséggel járt. A japánok folytonos szorongóhalmokkal üldözték őket. E közben az oroszok körülbelül ötezer embert veszítettek.

Pétérvár, szept. 7.

A hadügyminiszterhez érkezett hivatalos jelentések szerint a Liaojang körül folyó harcokban 40.000 orosz esett el. A Wyborg és Orloff ezredek teljesen megsemmisültek. (Az előbbinek tulajdonosa Vilmos császár.) A főhadiszállást Karbinba helyezték át.

Pétérvár, szept. 7.

(Hivatalos.) Kuropatkin tábornok táviratozza Miklós cárnak 5-ikéről: Hadseregünk ma előnyomult észak felé és ezáltal megmenekült abból a veszedelmes helyzetből, a melyben volt, mert az ellenség egy keskeny arcvonalon, mint baloldárról is fenyegette. Egész nap tartott az utóvándorlás a baloldalon az ágyúzás, mely azonban csekély jelentőségű volt. Vesztésünk a mai napon vagy 100 ember.

Páris, szept. 7.

A Havas-ügyönkség jelenti Mukdentből 6-ikéről: Az oroszok kiűrtették a Taicó-állomást.

TÁRCA.

Hazugságok.

Írta: Andrejev Leonid.

II.

(Vége.)

— Akármilyen szomorú, akármilyen borzasztó legyen az igazság — tudni akarom! Talán bele halok — de inkább a halált, mint azt a gyötört, kínos bizonytalanságot. Ugy érzem, hazudik a csókok, az ölelések — a szemedből látom! Kőnyörgöm: csak az igazat mond meg nekem! Nem csinálod neked semmit — itt hagyják örökre.

Igy beszéltem hozzá.

Ő pedig hallgatott.

Nézése hideg, öntudatos és egyúttal fűrkésző volt, a szívemig hatott, szétlépte, kifacsarta a lelket — és egyre, egyre olyan hidegen, kíváncsian bámult rám, talán hogy aztán annak a másiknak nevére beszélje el, hogy viselkedett... Főlkialtottam:

— Felelj, vagy megöllek!

— Hát őj meg, felelte nyugodtan, ugys elég volt az életből... Csak hogy fenyegetésekkel nem lehet az igazságot kivenni.

Letérdeltem előtte. Zokogva szorongattam a kezét, irgalomért esedeztem — és az igazságot.

— Szegényke! szólt ő és a fejemre tette kezét. Szegényke!

— Hát könyörülj meg rajtam. Hiszen csak az igazat akarom tudni.

— És főlnéztem tiszta homlokára és úgy tetszett nekem — igen, nem lehet más-

ként — az alatt a homlok alatt kell az igazságnak lakoznia. Csak nem akarja kimondani. És őjrigómban szerettem volna szétfőzni azt a finom koponyát, hogy ott nézzem meg, onnan markoljam ki az igazságot. És ott, a fehér kebel alatt, pihog a szíve — és őjrigómban szerettem volna főlhasítani a keblét és vérző szívébe pillantani.

A gyertya sárga lángja utolsót pislogott. A sötétben szinte kitágultak a falak és nekem olyan iktózatosan elszorult a szívem.

— Szegényke! ismétlé ő. Szegényke. A gyertya nagyot lobbant, egy kékes szikrával végkép kialudt és vak sötétség borult ránk. Nem láttam többé az arcát, sem a szemét, csak a kezét éreztem a fejemen. Mintha a hazugság sem bántott volna már... Szemem leszorítva, már nem is gondolkoztam, nem is éltem. Olyan kéjes volt a keze érintése... És a sötétben megszólalt, suttogva, félénen:

— Ölelj meg jobban... úgy félek... Csönd lett megint. Majd megint hallottam azt a rejtelmes, félénk suttogást:

— Az igazságot akarod tudni? Hát tudom-e én magam is, mi az igazság? S nem épen úgy szeretném-e én is tudni? Fogj meg, fogj meg... úgy félek... Kinyitottam a szememet. A szoba sápadó homálya ijedten suhant ki a magas ablakon és szorongva húzódt meg a falakon, a szögletekben, az ablakon meg valami nagy, halotti fakóság derengett. Reszketve bujtunk össze és ő még egyre suttogta:

— Jaj, hogy félek... Jaj, hogy félek... Megöltem őt.

Megöltem; és a mint elnyulva feküdt

annál az ablaknál, mely mögött a kihalt, fehér hőmező terült el, rátapodtam hullájára és főlkacagtam. Oh ne higgyétek, hogy egy örült nevetése volt ez, — nem! Azért nevettem, mert keblem szabadon és könynyen lüktetett, mert olyan nyugodt, olyan vidám volt a kedvem és mert szívem megszabadult a féregtől, mely olyan sokáig rágódott rajta. Feleje hajoltam és megtört szemembe néztem. Ugy maradtak tárva, nyitva, fényre sóvárogva, épen oly kerekék és füvesek voltak, mint egy viaszbű szemek. Megfoghattam, kinyithattam és becsukhattam őket, — nem féltem tőlük, mert abban a fekete, áthatatlan szemgolyóban nem lakozott már a ketyélő és a hazugság démona, mely olyan mohón szivta ki szívem vérét...

Nevettem akkor is, mikor elfogtak; és azok az emberek ezt nyilván furcsának és borzasztónak találták. Egyik undorodva fordult el tőlem és a kezelemben se jött aztán; a másik épen fenyegetve jött nekem, heves szítkokkal, de földhöz szegezte nyíl, vidám tekintetem.

— Örült kiabálták s mintha ez a szó megkönnyítette és megvizsgáltta volna őket, mert segített nekik azt a talányt megérteni, hogy ölhettem meg én, a szerető, a szeretőmet és hogy nevelhetek rajta. Csak egy-egy pohos, vörösképp, nyájas ember kiáltott felém egy olyan szót, mely arcultáséknél ért s melyre a szemem elborult.

— Szegény ember! mondta részvétellel és harag nélkül, mert olyan kövér és kedélyes volt. Szegény ember!

— Nem! kiáltottam, így ne nevezzen! És rárohantam — nem tudom, miért. Vagy megakartam ölni, vagy megfogni, hanem a megriadt emberek, akik bennem csak egy eszelőst és gazembert láttak, még job-

ban megijedtek és úgy elkezdtek kiabálni, hogy megint nevetnem kellett.

Mikor kivezettek a szobából, ahol ott hagyták a hullát, hangosan és makacsul hajtogattam, miközben azt a vastag, nyájas képp embert kerestem:

— Én nem vagyok szegény! Én boldog vagyok! Én boldog vagyok! És ez volt az igazság.

Gyermekkoromban láttam egyszer párdúcot, mely képzeletemet főlcigázta és soká foglalkoztatta gondolataimat. Nem olyan volt, mint a többi állatok, melyek lomhán fetrengtek és barátságatlan ravaszággal mérgettek a látogatókat. Ketrecének egyik sarkától a másikig mindig ugyanazon a nyomon, mennyiségiani pontossággal, ideges gyorsasággal járkált föl és alá, mindig egy helyen fordulva meg és csillogó arany sörényével mindig egyazon rácsot súrolva. Ragadozó fejét lekényította, szemével egyre maga elé meredt, félre nem nézett volna világot sem.

Ketrecé előtt naphosszat tolongtak az emberek, fecsegték, lármáztak körülötte; hanem ő csak járt és kelt, egy tekintetével nézte azokat. Alig lehetett egy-két mosolygó arcot látni, a legtöbbje komolyan, sőt zordul nézte ezt a nehéz, reménytelen szellemi munkát — és ment tovább, ta én egy-egy sóhajot fojtva el. És még sokan megfordultak azután is és mintegy bucsuképen, fűrkészően néztek meg a bestiót, ismét sóhajtottak, mikéntáha valami közöséget éreztek volna, ők, a szabad és eszes emberek, ezzel a szerencsétlen, rab állattal.

És hogy később felnőttem s emberek és könyvek beszéltek nekem az örökkévalóságról, eszembe jutott az a párdúc s úgy

rémlett, hogy már régesrég ismerem az örökkévalóságot és kinjait.

Ilyen párdúc lettem én is az én ketrecemben. Csak jártam, jártam benne föl és alá és gondolkoztam. Egyre azon a nyomon lépkedtem, a ketrec átlója irányában, egyik szögletől a másikig, és egyre azon a rövid pórázon morogtat gondolataim: ezek a gondolatok olyan súlyosak, olyan nyomasztók voltak — mintha az egész emberlét terhe lett volna a vállamon, egy emberfej helyett...

Egyetlen szó volt a vége az összes gondolatoknak — és milyen kínos, milyen iktózatosan gyötrelmes volt ez a szó!

Ugy hangzott, hogy: h a z u g s á g ! Ott kísértett körülöttem szüntelenül — úgy, mint azelőtt. Kibújt minden sarokból és sziszegve kapott a lelkembe, de már nem kigyó volt: nagy, nagy, csuszó-mászó szörnyeteggé nőtt ki. Harapott, mar, vasizum gyűrűivel fojtogatott és fölajdultam a fájdalomtól és a lelki gyötrelmetől, az én ajkam is ugyanazt az utálatos kigyóhangot adta ki, mintha a földönben is az a mérges állat buji volna meg; — h a z u g s á g !

Csak jártam, jártam föl és alá ketrecemben, melynek aszfalt padlóját szürke, kavargó örvénynek láttá szemem. Nem is érezte lábam a követ, — mintha végtelen magasban lebegtem volna a feneketlen kőd és a zavaros gőz fölött. És ha keblemből kitor a metsző sóhaj, onnan, abból az átlátszó s mégis beláthatatlan mélységből visszhangzott egy másik, férfagyasztó szózat: topán, vontatottan, akárha évezredek keresztlé rezgett volna idáig s mintha pillanatban a kőd minden atomjában, melyen áttért, hagyott volna vissza magából valamit, hogy így meggyöngyölve jusson fülembé.

2 Csifu, szept. 7.

Este Port-Artur irányából ágyúzás hallatszott. Két kínai tolmácsot, akik Stössel tábornok környezetéhez tartoztak, még pedig az egyik Susienben, a másik Paling-samban, a japánok mint kémeket elfogtak és kivégeztek. Port-Arturból érkezett kínaiak és kivégeztek. Port-Arturból érkezett kínaiak és kivégeztek.

Zanzibár, szept. 7.

A »Forte« angol cirkáló Zanzibár közelében a három mérföldes zónán belül találkozott a »Petersburg« és a »Smolenka« orosz kisegítő cirkálókkal és átadta nekik Miklós cár parancsait. A hajók azonnal eltávoztak és kijelentették, hogy haladéktalanul vissza fognak térni Európába.

A Magyar Védőegylet újalakulása.

A magyar ipar védelme. Kolozsvár, szept. 8.

Az 1844. évi országgyűlés vége felé országos Védőegyletet alakított Pozsonyban a honi ipar föllendítése és védelmére. Az egyesület állásos működésének sikereit bizonyítja, hogy az 1845. és 1846. évek alatti 166 új gyár és iparvállalat keletkezett az országban az egyesület hatása alatt.

A mit nekünk a honi ipar nyújthat, azt idegenből venni hasznunk elleni bűn.

E bűnös uton haladva, az ország gazdasági helyzete súlyos viszorgók közé jutott.

Iparunk ugyszólván az ipari szükségletek minden ágában már képviselve van ugyan, de az irányítók minden erőfeszítése dacára még igen kevés. Az ország ipari szükségleteinek alig egynegyed részét állítja elő a hazai ipar.

Az inség és a nyomor napról napra fokozódik. A télenség lenyűgözve tartja a munkás önértéket s megtagadja a tisztá erkölcsét. A sikertelen törekvés a dolgozni tudó és dolgozni akaró honfitársakat elcsüggeszti, azután pedig az idegenbe száműzi, kivándorlásra kényszeríti.

E véstehely helyzetből csak úgy menekülhetünk, ha a nemzet öntudatra ébred dermesztő, hideg álmából, ha okul a mult súlyos téllenségén, ha a jövőben ipari szükségleteit itthon állítja elő és ha pénzt, mely a mezőgazdasági feleslegének kivételéből befolyik, itthon tartja s a nemzeti vagyont gyarapítására fordítja.

Most az országos Védőegylet »Magyar Védő-Egységet« címén újalakult.

Az egyesület feladata, hogy teljes erővel oda hasson, hogy minden hazai termék jó iparcikké és terméké a külföldi verseny nyomása alól felszabaduljon, megerősödjék és fejlesztesse.

Továbbá, hogy az ipari és mezőgazdasági termelések a jó és fogyasztásra alkalmas cikkeket a hazafias kereskedők közreműködésével, ugyszintén nemzeti vásárokat, mintarügyüjtemények, szakcserei előadások, esetleg kiállítások útján is a fogyasztó közönséggel megismertesse és megkedveltesse.

Közszállásokat figyelemmel kísérje és oda hasson, hogy a hazai munkás mellőzősével külföldi ne alkalmazassék.

Továbbá célja az egyesületnek: A vagyontalanabb kisparosok és a háziiparral foglalkozók támogatása. E célból azok munkáinak értékesítését elősegíti, a jó és szép

ÉS én megértettem: ott, lenn, mélyen abban a feneketlen örvényben, erős és hatalmas volt az a szőz és ugó örvény, mint az orkán, mely völgyeket tép ki gyökerestől; míg itt, az én fülemben, csak baljóslatu suttogásba nyúlhat: — ha zugság!

Az a dolog úgy áll, látják kérem, hogy gyalogosan tévedtem: megöltem az asszonyt — de a hazugságot halhatatlannítottam. Ne is öltek meg az asszonyt addig, a míg lelkéből kinem csikartatok tüzzel, vassal, esdekléssel, kínzással az igazságot!

Ezt gondoltam én és jártam, jártam egyre föl és alá ketcemben, egyre az egyik saroktól a másikig.

Sötét és rideg ott minden, ahová magával vitte Ő az igazságot meg a hamisságot. Elmegek én is oda. Utolérem én a sátn trónjánál is és elfogom: »Valld be az igazat!

Istenem, Istenem, hisz ott minden hazugság! Csupa sötét, meddő évezredek, a melyek jönnek meg, az örökkévalóságig. Hát Ő? ... Hiszen Ő sincs ott, — nincs már sehol.

De a hazugság meg van még. A hazugság halhatatlan. Érzem itt minden levegőmolekulában és mikor lélekzem, benyomul sajgó keblembe és ott tép, szur, mar... Oh milyen örültégek embernek lenni és az igazságot kutatni! Oh milyen kín! ... Ki ment meg engem? Ki ment meg engem?

Fordította: Szabó Károly.

munkában kiváló derék munkásokat anyagi és erkölcsi jutalmazással buzdítja, továbbá a háziiparral foglalkozók keresetét a népiipar újabb ágaikak meghonosításával gyarapítja. Erejéhez képest kitűnő iparosokat anyagilag is támogat, kitűnő iparomesterek és segéddek magasabb kiképzését célzó intézmények létesítését előmozdítja, szöveit minden oly intézkedést teljesíti és intézményeket létesít, melyek az egyesület céljainak előérését biztosítják. A hazai ipari és mezőgazdasági termékek forrásait nyilvántartani és saját útján ismertetni.

Az egyesület tervezetét véleményadás és hozzájárulásra megküldötte az országos mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari szaktestületeknek. E szaktestületek mindannyia zászlóira írta a helyiaci biztosítását, így remélhető, hogy az egyesület eljárás biztosítani fogja a sikert.

Az utolsó évtizedben gyakran elhangzott a jelszó: »Pártoljuk a honi ipart!«, de a szöveket nem követte a tett, a gyakorlatias megoldás; fájdalom, annál többet hallhatunk a kicsinyes, a nemzet általános érdekeivel nem törődő okoskodásokat.

Reméljük, hogy a céltudatos szervezkedés, a helyes és gyakorlatias irányítás, fölbreszti az általános érdeklődést, megtöri a közönyt és a már csüggedőket további kitartó munkásságra serkenti.

Aki Szent Antallal beszél.

Órult vagy gonosztevő? — Express tudósítás. — Bécs, szeptember 7.

Bécsben a törvényeséki elmeorvosoknak most sok dolgot ad egy letartóztatott asszony, aki örült módjára viselkedik és habár az orvosok már hetek óta a legnagyobb érdeklődéssel figyelik meg, még mindig nincsenek tisztában azzal, hogy vajjon a nő csakugyan elmebeteg, vagy pedig rendkívül ügyes színlelő.

A bécsi rendőrség a mult hét elején letartóztatott három férfit: Liebel Hermanot, Józsefet és Károlyt, továbbá Zlamal Mari asszonyt, mert rájött, hogy ez a bűnszövetkezet meglehetősen jól hamisított százkoronasokat hoz forgalomba. Az asszony, aki most egy zágrábi fényképész felesége, ez-éltől Liebel Hermann kedvese volt és a hamisításhoz szükséges fémlemezeket, a melyeket a férje készített, ő szállította Bécsbe a pénzgyártó banda többi tagjainak. Természetesen a fényképész is be volt avatva az ügybe és ezt az embert, Zlamal Ambrust a zágrábi törvényeséki időközben 10 évi súlyos börtönrre ítélte.

Zlamal Mari, a ki egykor egész Bécsben ismert elegáns kokotte volt, a vizsgálói fogságban eleinte nyugodtan viselkedett, pár nap múlva azonban hirtelen egészen megváltozott. Buskomor lett, fájdalmasan sóhajtozott, siránkozott és mikor ennek az okát kérdezték tőle, kétségbeesve felelt: — Az én szegény uram meghalt!

De hiszen ez nem igaz, — mondta neki — az ön ura él és a leges-kegyebb baja sincs. Hogy jut önnek ilyesmi az eszébe?

— Ő igen — szólt az asszony — határozottan úgy van, a mint én mondom: Szent Antal közölte ezt velem.

Hiába igyekeztek előtte bebizonyítani, hogy a férje él, könyveze szüntelen csak azt hangoztatta, hogy bizonyos a férje halálában, mert Szent Antal nem ejti tévedésbe a hívőket.

A következő héten azt egy újabb jelenséget észleltek az asszonynál. Őt napon át a világról sem akart semmiféle ételt magához venni, ugy, hogy erőszakkal kellett őt etetni, nehogy éhen pusztuljon.

Az elmeorvosok nézete szerint ezt csak színlelésből tette, de nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy vallási örvényben szenved. Fagatni kezdtek, hogy hát tulajdonképpen miért nem nyul az ételekhez, mire a fogolynő a meggyőződés hangján felelt: — Nekem nem szabad a rabkosztól ennem, mert szent Antal megparancsolta, hogy csak bouillont, pecsényét és kompótot egyem.

Ez a váratlan nyilatkozat élénk derültséget kellett a fogságban és az elmeorvosok sem állhatták meg, hogy jóízűen ne nevensenek.

Érdekes azonban, hogy amint a Szent Antal által megrendelt ételeket az asszony elé tették, ez mohón kapott utána és jó étvágyal fogyasztotta el.

A törvényeséki orvosszakértők nyilatkozata szerint még jó pár hétig eltarthat a megfigyelés, mert a vallási örvénynek egyike azoknak az elmebetegnek, amelyeknek felismerése és a szimulációtól való megkülönböztetése a legnehezebb.

„Ujság”

Szeptember elsejénél új előfizetést nyitottunk az „Ujság”-ra. Ez az újság igaz és őszinte lelkességgel áll a függetlenség és a szolgálatban, munkabírásnak minden erejével azon van, hogy a magyar közönség miniszerebbé kövén nyerne meg a szent célnak: Magyarországi függetlenségének. Mint politikai orgánum, meg nem alkuván a magyar nemzeti eszméért harcol s mint hírszolgálati eszköz, újat, változatosat, érdekessé nyújt az olvasóknak. Súlyt helyez minden rovatának teljes voltára minden képességeivel, minden akaratával a közönség igazságának szószólója s ezeknek ellenében kéri a jóindulatát.

szept. 1-től okt. 1-ig 2 korona. Negyedévre 6 korona. Félévre 12 korona. Kérjük azokat a t. c. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése lejárt, hogy az „UJSÁG” megrendelését minél előbb megújítani sziveskedjenek.

UJDONSÁGOK.

Dr. Haller Károly főrendiházi tag.

Kolozsvár, szept. 8.

Rövid idővel ezeltől Kolozsvár előkelő társadalmá egy fényes ünnepséget rendezett a kolozsvári egyetem első tanárának dr. Haller Károly min. tanácsosnak tiszteletére. E meleg szeretettel sugárzó ünnepségek közepette tűnt ki leginkább dr. Haller Károly munkás élete. Egy ember öltön át fáradozott a tudományért lelkesedéssel és mindig fiatalos hévvel szolgálva a magyar közoktatásügyet. De a mellett nem feledkezett meg szűkebb hazájáról: Kolozsvárról sem, melyben számos maradvány alkotás hirdeti, az ő odaadott buzgalmát.

Most egy áldás és eredménydus élet határán, öszbeborult fűrtökkel ismét eljutott hozzá ő Felsője kitüntetésére.

Dr. Haller Károlyt, — egyik helyi lap értesítése szerint — a főrendiház tagjává nevezte ki a király.

Ez a kitüntetés egyként éri dr. Hallert és a főrendiházat is. A tudomány megbecsülését, a több évtizedes munkásság elismerését is jelenti ez a kinevezés, de jelenti annak a jognak elismerését is: hogy a ki tanuló-nemzedékeknek törvényt tanított, helyet kap a törvényhozók sorában is.

Szereplési mánia.

Kolozsvár, szept. 7.

Tessék csak figyelemmel kísérni a lapokat: minden második hír kongresszust jelent. Ezekről zajlik most a kulturvilági hullámzó ocaója. Van vallástörténeti kongresszus, nemzetközi szövetkezeti kongresszus, börtönügyi kongresszus, lesz automobil kongresszus, interparlamentáris konferencia, hogy azokról a kongresszusokról és konferenciákról ne is szóljunk, amelyeknek gazdag eredményeit a közelmúlt napokban adták át a krónikások a történelmeknek. Ez most a huszadik század legdivatosabb társadalmi járványa, amelynek bacillusai azonban már a mult század legvégét is megfertőzték. Már akkor is szenvedélyül utazgattak az emberek kongresszusokra, gyakran a világ egyik végéről a másikra; ha ez a szenvedély csak növekszik, tessék annak tulajdonitani, hogy manapság az utolsó vidéki lapocska is hátról-hátré megjelenő vezetőikében fokozott társadalmi tevékenységet sürget, mert egyéni öncélú és a közéletnek bár rögs, de nemes mezejétől való tartózkodás nem képezheti hivatását az emberfiának. És ki tagadja, hogy az örökös kongresszus-járási is társadalmi tevékenység.

Soha nem munkálkodtak az emberek a köz javára annyit, mint manapság és ssha sem volt több az elégedetlen ember, mint épen ma. Amerre nézünk, lázong a szociális érzület és amerre nézünk, dühöng a köztevékenység. Az ember nem tud hová lenni a sok közérdektől, egyiket ug akarja szolgálni, mint a másikat és egyiket sem szolgálja. De ami a legnagyobb baj, elhanyagolja a saját munkakörét, az otthonát, a családját és mindazt, amire a mai individualista társadalom alapozva van.

Arra senki sem gondol, hogy az a munka, a mely a megélhetésért van, a tulajdonképpeni közérdek, mert annak a munkának a gyümölcse mindenkié. És ez a munka legalább komoly, produktív munka, a mely fokozza az egyéni becsvégyat, önállóan gonolkozóvá teszi az embert és megszabadítja attól a munkától, a melyre az örökös közélettelkedés közben támaszkodik. Ez a munkó a tömeg-érzés, ez sarkallja az embereket arra, hogy olyan korporációkat keressenek föl, a hol minél több az ember, hátha el tudnak lenni valami új eszmét, új gondolatot, a mivel hasznára lehetnének a a közügynek. De az a bökkenő, hogy mindenki a másiktól várja az eszmét, a vezető tőrü öntetszéliséssel csak névleges vezetőre vállalkoznak és így nemcsak a közügy nem halad előre, de az egyén munkakörét is hátrányosan befolyásolja az időszaralással járó folytonos köztevékenykedés.

Magyarországon ott kezdődik a társadalmi érték, hogy valaki elnöke, titkára, igazgatója, aligazgatója, jegyzője és a többije valamelyik egyesületnek. Minél több helyütt díszelkedhet ilyen tiszteleti pozíciókkal és minél magasabb titulusokat irathat a vizitkártyájára, annak magasabb a társadalmi állása. Egyáltalán nálunk mindenki arisztokrata a társadalomban, de a szellemi élet mezején annál ritkább virág az arisztokratáság. Ki az ördög törődik a tudományokkal, kinek van gondolja arra, hogy önmagát művelje és a tudása, tanultsága révén merítsen jogcímeket arra, hogy hozzájáruljon a közérdekekhez, mikor annyit a társadalmi korporáció, hogy mindenkié jut a közélet piacára kidobált címekből, rangokból? — Mennyi komoly munkakövé kallódik el ebben a címokörtségben, mennyi ambíciót tör le idő előtt a meg nem érdemelt rangosodás? És a sok »tevékenykedés« dacára is, melyen sivár, tartalmatlan, improduktív az a közélet, a hol a címekkel teleaggyatják a vagyoni és születési tekintélyeket és nem fejlesztnek az igazságos rangmegosztás lényesszereközével olyan hatalmas szellemi arisztokráciát, a melynek egyedül van joga helyet foglalni a társadalmi élet piedesztálján.

Képzelnék csak el, mennyire bujnák becsvégyó emberek a könyveket, ha az elnöki, titkári, jegyzői állások teljes szellemi tulajdonságokhoz volnának kötve a társadalmi korporációkban és milyen igaz hasznát látná ennek a válogatásnak a közügy.

Az olcsó közéleti szereplésnek egyik számalmas kifejezése a gyűlésezés mániája. Minden valamirevaló polgár, aki igényt tart arra, hogy az utcán mélyebben emeljenek előtte kalapot a járókelők, legalább egyszer napjában részt vesz a »jelenlét« diszes rovatában. Már delután négy órákor időségek az emberek, mert az előjegyzési naptár éktelen nagy betűkkel figyelemzet az ülősekre. Mindenké esiet a rendes munkaköréből, hogy áldozzon a közélet oltárán. És áldoz, de csak a jelenlétével, eredeti eszmével, gondolattal nagyon ritkán. Mindenké azt hiszi, hogy a másíknak lesz eszméje. De nincs is erre szükség. Még azért se elnököt, se titkárt el nem csaptak, mert korlátozott volt. És még olyan gyűlés nem volt, amelyikről ügyes utárius ne tudott volna jegyzőkönyvet szerkeszteni.

Egy kolozsmegyei község összeküvése.

— Véres zendülés. — Távirali tudósítás. — Kolozsvár, szept. 8.

A magyar föld lakosságának mértéktelen elkeseredése nyilatkozik meg abból a tényből, melyet szászrgei tudósítónk telegrafál nekünk. Egy község lakossága összeszedődött a jegyzője ellen és az összeszedés véres zendülésben jutott kifejezésre. Részletes tudósításunk a következő:

A Szász-Régenell szomszédos Dédrt község lakossága, már rég idő óta ellenségekedsben él a község jegyzőjével, Gyulay Ödönnél ki állítólag igazságtalanul járt el velük szemben egy segédjegyző választásánál.

Ez ellenségekedsnek kifolyásaként többször megfenygettek a jegyzőt, hogy bosszut állnak rajta, bár semmi körülmény sem igazolja, hogy tényleg a jegyző okot szolgáltatott a haragra.

Tegnapelőtt ez az ellenségekeds nyílt zendülésben tört ki. A körülbelül 2000 lelket számláló község szász lakossága megtámadta a község házákat és kiverte onnan a községi jegyzőt, aki alig tudott kisebb sérülésekkel elmenekülni a nép dthé elől.

Am a jegyző felesége a felzattott tömeg kezei közé került. A védtelen asszonyt a tömeg agyba főbe verte, ugy hogy súlyos sérüléseket szenvedett.

Nagyon természetes, hogy a zendülés részesei nem elégedtek meg ezzel, hanem behatoltak a jegyző lakásába és hivatalos helyiségebe és ott rettenetes pusztítást vittek véghez.

A zendülés hírére a tekei járás főszolgabirája Papp Zoltán 9 csendőrral kiszállott a háborgó községbe, hogy megindítsa a nyomozást és bevezesse az eljárást a zendülés értelmi szerzői ellen.

Am a nyomozásnak semmi eredménye nincs, mert a község lakossága megesküdtött, hogy vállalják valamennyien a cselekedetet, de senkit el nem árulnak. A fanatikus nép meg is tartja esküjét és így a hivatalos eljárásnak nincs sok eredményre kilátása. Az egész község lakosságát pedig nem lehet perbe fogni.

Egy irnok aki kenyeret lop.

Kolozsvár, szept. 7.

Még el sem következett a tél, még nincs itt a dermesztő, nyomort termelő és teremő hideg: a Daák-Ferenc utcai kenyérgiacon elfogtak egy intelligens külsejű egyént, kenyeret lopott. ... Ehes volt, nyomorgott: hát ugy akarta kielégíteni éhségét, ahogy éppen hozzájutott.

De nagyon kezdő tolvaj lehet a szerencsétlen. A kenyér-tolvajok mind ügyelnek. Rajta vesztett hát ez is és a reudőrs letartóztatta.

Kihalgatása alkalmával volt szamosújvári irnoknak mondo ta magát. Állását elvesztette, újat nem tudott kapni. Itt koborgott Kolozsvárról, lakás, élelem nélkül. Két napja nem evett. Koldulni restelt. A kenyérgiacon, anyai a szép prostra sült kenyér, a melyek ingerkedőben szólnak az éhes emberhez: hát megpróbálta a lopást. A kenyeres-kofa sikoltozott és ott termett a rendőr, ki e bálitotta a jobb sorsra érdemes 29 esztelidős fiatal embert. Most már van hajléka, van tápláléka. Most már gondoskodik róla az állam. De míg oda eljutott, míg ezt elérte, sokat szenvedett. S az uton elhullajtotta a becsületét. A mely megbélyegzi örökre, egy egész hosszú életen át. Mi nem írjuk ki a nevét, a megtévelyedett embernek. Nem érdekelhet az senkit. Csak maga a tény a szomoruan érdekes.

A legszebb férfi korban, az intelligencia bizonyos fokán álló egyént egyszerű kenyer-olvajlásan kaptak. A kenyeret lopta, mert nem tudta megkeresni. A kenyeret, melyért folyik az irtozatos harc és tülekedés egy egész emberéleten át. A kenyeret, a mit nem lehet pótolni semmivel. Egy darab kenyeret, ami semmi, mikor meg van és ime börtönbe juttatja azt, ki reászorult és akinek nincs...

S szigorú bírák, körülvéve, megkötözték a törvény írott betűivel, ítéletet mondanak majd a bűnös felet. Eltűnik majd néhány hónapra. A külföldi államokban a modera törvényhozás gondoskodott az ilyen bűnösök számára egy-olyan paragrafusról, amely eltilt, de nem büntet. Eltilt a bűnöst, de csak akkor bünteti meg, ha újból visszaesik a bűnbe. A feltételes eltiltés humánus paragrafus ez, amely ha be lenne iktatva a mi törvényeinkbe, hát az ilyen kenyértolvajkon nem torolnák meg, a pillanatnyi betévedést a büntető jog határáiba. De nálunk még nincs ilyen törvény. Ez a szegény, szerencsétlen ember tlni fog bizonyos számú hónapokat és viseli egy egész hosszú életet át homokán a szegénybelyegyet. ... Mert a magyar bírák nem ítélnének a szívők szerint. A törvény törvény. Ez az ember pedig kenyeret lopott. ... S áll az a tétel; a nagy tolvajok elfuthatnak; az aprók megbínhódnak.

— (Az új örm. kath. pátriárka választása.) Ez évi július 31 én (vasárnap) tartotta az örmények nemzeti gyűlése Konstantinápolyban az elhunyt Emánuelián pátriárka halálával megürlt egyház fő mértőség betöltésére a jelölést. A egyházjogiilag törvényesen megegyelt 5-ös jelölés alkalmával Szabbarhián Pál, az egyiptomi örmények püspöke, Alexandriából a 67 szavazattól 52-öt kapott s így első helyen lett harididával, ki augusztus 4-én (csütörtök) az örm. kath. püspöki szinódus 17 tagja egyhangulag pátriárkává választotta. A székesegyházban imák kőzt és zír. ajtkönlát tartott választás után a templom ajtókat kitárták s a betetőző nép jelenlétben átvette Szabbarhián a földgömbös pátriárkai pasztorbot és harangzúss köz körményben vonult a pátriárkális palotába, hol a notabilitások tiszteletét fogadta. Minden új pátriárka saját neve mellé Péter nevet vesz föl; a jelenlegi a cíliciai pátriárkai székesegyházban a XII-ik. Tehát Szabbarhián Pál XII. Péter, amint az új egyház fő irja magát, jogtal várbajtja a szultán »barátja«-ját és a pápa bulláját a választás hivatalos notifikálására. Hászun Antal bíboros és Azárián Isván légszű elődei székesegyház nagy hivatás vár az új pátriárka rokon-szenves egyéniségének bölcs kormányzására, kit Erdélyből is üdvözöltek s többeknek arcaképt küldötte. Így többek közt egy kolozsvári iróhárszünknek is, Szabbarhián 68 éves galamb-ész ember, tiszteletet gerjesztő hőféher körszakállal; nyakában nagy arany keresztet; intelligens kifejező szemén pápaszemet huro; magasabb török és egyiptomi rendjelek tulajdonosa; közvetlen előde csak pár év előtt szenteleto címzetes érsekké. Keleti szokás szerint bőjujú palást szerű köpenyt és a fejét fedő fátoly kaszultát visel; a palást alól kiáltzó talár azonban a rendes vilosiáztó püspöki öltöny. Alleppóban született, anyanyelvén, az örményen kívül csak törökül és arabul beszél, miután 35 évig Egyiptomban lelkészkedett. Érdekes, hogy a választás előtt a porta 4 püspökkel szemben vétő-jogot gyakorolt, a Szentesék egyetlen egyet se kifogásolt. A jelenlegi pátriárka persona grata mindkét forum előtt s így remélhető, hogy egyházának javára és hiveinek boldogulására áldáson töltheti be felelősség terhes, de politikai szempontból is nagyfontosságú diszes állását. Mielvlt a formális notifikálás megtörténik, mi a napokban várható, fényes szertartások közt fogja a népek első pátriárkai áldását az örm. kath. székesegyházban kiosztani.

— (Tanulmányut — Romániába.) Dr. Szöcs Géza a nagyszabeni főgimnázium tanára, a kormány engedélyével, hosszabb tanulmányutra ment Romániába. Dr. Szöcs Géza egy legalaposabb ismerője a nemzetiségi ügyeknek és így tanulmányutja alatt kétségtelenül értékes tapasztalatokat fog gyűjteni.

— (Mária-kenyced) A Minoriták helybeli templomában (Daák-Ferenc utca) rendezett Mária-kenyced-Vik litániája szombat, f. hó 10-ikén esti 6 órákor tartatik. Myörgy által a szentbűszölet főizt. György illés györgyalvi róm. kath. plébános fogja mondani.

— (Sajtópor a vasuti sztrájk miatt.) A vasuti sztrájk idején dr. Óvári Elemér kolozsvári ügyvéd „A második hadparancs” címen cikket írt lapunkba, megbirálva az akkor megjelent királyi hadparancsot. A kolozsvári kir. ügyészség vádat emelt a cikk szerzője ellen lizítésért és igazgatásért és a kir. törvényszék vádatnacsá vád alá is helyezte dr. Óvári Elemért. Ez érdekes pörben e hó 12-én itélkez a kolozsvári kir. törvényszék esküdtbírószága. A kolozsvári polgárok lesznek tehát hivatali itélkezni a felett, hogy vajjon a vasuti tartalékos behívásának egyszerű megbirálása: igazgatás és lizítés-e? Dr. Óvári Elemért klömben dr. Menyhárt Gáspár ügyvéd, egyetemi magántanárr fogja védeni és ez a tény mindenesetre nagyban emeli a tárgyalás érdekességét.

— (Könyvek, irkák, léniák.) Az idei iskolahónap kezdetén tán fölűtte is sokat foglalkoztunk már iskolai ügyekkel-bajokkal, azonban a tárgyat annyira fontosnak és közérdekeknek találjuk, hogy még mindig

vesztegetünk rá egy-két szót, annál inkább, mert egy ismert nevű pedagógus ember észrevételeit tehetjük közé, a ki sokat járt külföldön s nagy kedvelő tanulója az idegen iskolák kulturáját és szokásait. Ez az érdemes pedagógus nagyon érdekes dolgokat beszélt el nekünk az iskolakönyvek és tanszerek beszerzéséről, a mit most, hogy nálunk a Szent-háromság-szobor előtt áll a „diák-börze” s tart a város könyvkereskedéseiben a vásárlás, épen alkalomszerű. — Többek között Sveic-ban az a szokás, hogy a községi iskolák tanítóira számára maga a község szerzi be évről-évre a kiadóktól a könyveket s a gyárosoktól a szükséges tanszereket 30–40 százalékkal olcsóbban, mint a hogy ezeket a könyvkereskedők, vagyis ismétlődő árúitják s a szükségletet kedvezményesen áron bocsátják a szűk részére, hogy ezáltal a tanúkat mindeki számára megkönnyítsék s az így megtekerített összegben a szegény gyermekek teljesén ingyen adnak könyveket s ezen felül bizonyos anyagi segélyt nyújtanak. Németország számtalan városában a könyvkereskedőktől veszik a szükségletet, de ennek fejében az illető kereskedő tartozik bizonyos mennyiséget a szegény gyermekek részére kiszolgáltatni. Hallotta valaki nálunk, hogy valamelyik könyvkereskedő a szegény tanulókat leendő kiosztás végett ingyen könyveket bocsátott volna valamelyik tanítónak, mint a hogy az iskolák városunkban a sveici rendszer mellett csinos kis összeget lehetne a szegény tanulókat segélyezésére fordítani s a mellett talán az „üzleti érdek” is kielégítést nyerhetne.

— (A turi bucsu.) A Torda-turi r. kath. egyház lelkesíti hivatala Japont utján tudatja az érdeklődőkkel, hogy a turi bucsut az idén *folyó hó 18-án*, vasárnap fogják megtartani.

— (Rajz- és festőiskola Kolozsvárott.) Fáy Sándor, akadémiai festő rajz- és festő-iskolát létesít városunkban. Fáy Sándor iskolája alkalmat nyújt a rajz- és festészet iránt érdeklődőknek, hogy ezen az uton tovább haladhassanak. A legelőőbb oktatótól kezdve bevezeti tanítványait a festészet felsőbb ismereteibe, mi által a magasabb iskolára is megadja az előképzetést. Iskolája egész nap rendelkezésre áll, a tanítványok tetszésük szerint oszthatják be a tanórákat. Jelentkezni lehet Fáy Sándor lakásán: Kossuth Lajos-utca 39. sz. alatt. Arcképfestéseket mérsékelt árban elvállal.

— (A kolozsvári kereskedelmi főiskola.) Most folynak, szept. 12-éig, a beiratások a Kolozsvári Kereskedelmi Akadémia főiskolai tagozatán, a hová rendes hallgatók a középiskolák, vagy a felső kereskedelmi iskolák érettségi bizonyítványával rendelkező abiturientiensek veszik föl. A kereskedelmi főiskolán a tanulmányok két évi kurzusra terjednek és a főiskolának az a célja, hogy alapos szakbeli kiképzés mellett az idegen nyelvek gazdag ismeretét és mélyenjáró közgazdasági képzését nyújtson a hallgatóknak. A kereskedelmi főiskola most kezdte meg harmadik évét; végeztet hallgatói eddig részt a belföldön, részint külföldön az országban kaptak mindannyian megfelelő alkalmat, a minthogy a főiskola elvégzése olyan képesítést ad, a melylyel a közgazdasági élet minden területén helyt lehet állani. A rendes hallgatók kívül a főiskolai kurzusokra akár egy, akár több tárgyra rendkívüli hallgatók is beiratkozhatnak és minapi erre vonatkozó hírlmek kiegészítésképpen megjegyezzük, hogy az idegen nyelvi, a francia, angol és olasz kurzusok a főiskolai kereskedelmi nyelvre helyezik. A Kolozsvári Kereskedelmi Akadémia igazgatósága készséggel tájékoztatja a közönséget a főiskolai kurzusokról, a nagy szakoktatás eme nevezetes és közgazdasági életünkben annyira fontos szervéről.

— (Elítelt rabló) Erőteljes főtárgyalás folyt le tegnapi és tegnapelőtti a marosvásárhelyi kir. törvényszék esküdtségi részében. A vádlottak padján Telmeccsán Demeter g. hodaki lakos út, az al vádolva, hogy az év május 6-án késő este, a p. szentimrei erdő közepén az uton haladó, általa nem ismert, ittás Máté Tódor g. libánfalvi lakoshoz csalakodott, s mikor egy árkohoz érkeztek, meglátadta, ezüst óráját, 4 korona pénzt, zsebkését erővel elvette és egy követ úgy fejbe csapta, hogy elesett. Máté 18—20 nap alatt gyógyult, több sérülést szenvedett, úgy, hogy a rablót földön nem tudta. A 24 éves vádlott azzal védekezett, hogy azért vette el a tárgyakat, mert sértett ittas volt, s azokat meg akarta őrizni, mert félt, hogy más veszi el. Az esküdtek Telmeccsán rablós-ban mondták ki bűnösnek, mire a törvényszék a vádlottat 2 és fél évi fegyházra ítélte. Az ítélet kihirdetése után érdekes jelenet játszódott le. Az ítéletben ugyanis úgy az ügyész, mint Telmeccsán meggyűdött. Ellenben a védő a vádlott akaratára ellenére semmiségi panasszal élt. Erre az ügyész megkérdte a vádlottat: kéri-e a büntetés foganatosítását, mire vádlott azt készséggel kérte s így az ítélet azonnal foganatosítva lett.

— (Halálozás.) Tordátfalvi Halmágyi Sándorné szül. Szentkatolnai Bró Jozsefné aug. 30-án élete 57-ik évében meghalt. Temetése szept. hó 1-én d. e. 10 órakor volt Magyar Sárdon, a környékbeli lakosság nagy részvételével.

— (Endrődi Sándor balesete.) A napokban hírt adtak, hogy Endrődi Sándor a jeles költő Kolozsvárt időzött, mint Szász Zsomborék vendége. Endrődi innen Kun-Félegyházára utazott Holló Lajos orsz. képviselő meglátogatására, kihez régi barátság fűzi. Holló Lajos tanyáján a késő éjjeli órákig nagyobb társaság volt együtt, köztük Endrődinek egy régi jó barátja: Csák Czirják dr. aradi minorita rendfőnök. Éjfél elmúlt a mikor Endrődi és kis fiacskája, valamint Csák Czirják kocsin elindultak

hogy visszatérjenek a városba. A nagy sötétségben a képviselő kocsija nem látta az utat és egy kanyaradónál a hintó felborult. Endrődi Sándor oly szerencsétlenül esett ki a járműből, hogy a gyorsan előhívott orvosok kurtörést és több suadást állapítottak meg. Csák Czirják és Endrődi fia a zuhanás következtében szintén megsérültek, de ezeknek sérülései jelentéktelenebbek. A sérülteket másnap Budapestre szállították, ahol most lakásukon ápolják őket.

— (Hamis pénzek.) Kolozsvárt és a környéken nagyon el van terjedve a hamis pénz. Tegnap egy Szakács József nevű szolgálgény akart ilyen öt koronás értekesíteni Angi Ferenc péknél, a ki azonban észrevette a turpisságot s Szakácsot feljelentette a rendőrségnél. Szakács a rendőrségnél azt vallotta, hogy Szabó Elemér szobafestőtől kapta az ötkoronás pénzdarabot. A rendőrség mindkettőjüket — kihallgatásuk után — szabadlábra helyezte és az eljárást ellenük bevezette.

— (A japán cégek névjegyzéke.) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdeklődők tudomására hozza, hogy a kereskedelmi miniszter 56152—904. számú leirátával a külkereskedelemmel foglalkozó japáni és japánban letelepedett európai cégeknek megbízható forrásból szerzett, jelenleg kiváló érdekel bíró névsorát egybeállítván, a kamarának rendelkezésére bocsátotta. A névjegyzék a kamara irodájában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető és esetleg le is másolható.

— (Rendőri hírek.) Az éjjeli rendőrséget elfogta Bugyán Simon foglalkozás nélküli csavargó. Megmozgatása alkalmával betörésre alkalmas szerszámokat, vaskalapácsot, harapófogót, furót stb. találtak a zsebében. A rendőrség a veszedelmes ember ellen megindította a vizsgálatot. — Szabados Károly 35 éves munkás a minorita-utca sarkán, a gyolgyórtól részegen fetrengelt. Arca össze volt zúzva, jobb szem alatt pedig nagy seb látott. A mentők gondozás alá vették az ittas embert s beszállították a kórházba.

— (A bileki ezredes nyugalomban.) A hivatalos lap tegnapi száma okkét emlékezik meg a bileki ezredes nyugalmaztatásáról: Ó császári és apostoli királyi Felsője, méltóztatott legkegyelmesebben elrendelni, hogy Eichensteigi Grünzweig Albert, Parmanni 12. sz. gyalogezredbeli ezredes, a megejtett felülvizsgálati eredményhez képest, mint csapatvezetőre alkalmas, hadsergében alkalmatlan, helyi szolgálatokra alkalmas, mozgósítás esetében ez utóbbiakra való előjegyeztetése mellett, a nyugállományba átvéteessék.

— (A legjobb kávé és tea keverékek) a Fiumei Könyvkereskedelmi Társaság fiókjaitól kaphatók Kolozsvár, Mátyás-tér 12. sz. alatt. Telefon sz. 475.

— (Csinos emeleti utcai lakás.) Két szoba és konyhával (Gargon-lakásnak is igen alkalmas) Deák Ferenc-utca 12. sz. alatt, október 1-től kezdve kiadó. Tudakozni lehet az Ujság kiadóhivatalában. — Telefon 204. sz.

— (Uzlethelyiség.) Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 12. sz. a bolthelyiség, melyben több, mint husz év óta ruhakereskedő-üzlet van, okt. 1-től kezdve több évre kiadó. — Értekezhetni az Ujság kiadóhivatalában.

x Egy okl. tanítónő ajánlkozik elemi iskolai gyermekek magántanítására. Reflektálók kéretnek címeket tudatni e lap kiadóhivatalában.

x Egy teljesen jó karban levő alig használt fűrdő-ká-d eladó. Cim a kiadóhivatalban.

x Az Erzsébet-fürdő gőz-osztálya pénteken, e hó 9-én, kivételesen, egész nap lérfiának lesz nyitva.

x Talált pénztárca. Tegnapi este egy pénztárca találtatott. Igazolt tulajdonosa átvetheti Orbán Jánosnál, Farkas-u. 8. sz. alatt.

SZÍNHÁZ.

* Az új cég. Sardon esteje volt tegnap a Nyári színházban. A mester egyik legjobb színművét „Az új cég” et elevenítették fel hosszas pihenés után. A modern Párisból szakit ki Sardon e darabjában néhány jelenetet, hogy annak minden hibáját elénk tárja. Az első felvonás tén, bájos levegőjét, Páris külvárosának romlatlan egészséges gondolat, világát a vagyont, becsületet, jó és nemes érzést megemésztő modern Pá is váltja föl a második felvonásban. A darab cselekményétől ekkor még mitsem ismertünk, csupán Sardon rendkívül szellemes társalgásait és azokat a keserű igazságokat halljuk, melyekkel a szerző a romlott erkölcsöket ostromozza az öreg Genevoix szájába adott kemény szavakkal. A tulajdonképeni cselekvény a harmadik felvonásban kezdődik René fényes párisi lakásán, hova a jövedelmző „Régi kokárdá-t” a külvárosi selymkereskedést oda hivatva nemrég költöztek s igazi „párisi” élethez kezdnek. A modern Páris magával ragadja a becsületes Renét épügy, mint feleségét Klárát. A modern élet megköveteli, hogy az addig boldog házastársak külön hálószobát rendezzenek be, hogy René szerető után nézzen, hogy Klára is szívesen fogadja De Marsille gróf udvarlásait. A fénytűz élet, az estélyek, a házban való szerencsétlen speculáció, a sikkasztó pénztárnok szökése rövid fél esztendő alatt végromlásba süllyeszti Renét és feleségét. Közben Klára tudására jut férje hiútlenségének s lelkében elfogadja a gróftól lakásán a találat, hová a két lakás közös erkélyén könnyű szerrel lehet eljutni. A negyedik felvonásban csusosodik ki a mester hatalmas al-

koztó kezének bámulatos munkája. A bűnös utra tévedt asszony tragédiáját megrázó erővel állítja elénk. A gróf ittasan lép be az erkélyről Klára szobájába s egy pillanat alatt semmivé lesz a rajongó asszony bámulása, szerelete. Megirtózik bályánától, kibén a közönséges élvhajzászt ismeri fel. Menekülni próbál, az ittas gróf azonban követeli a jogait s már-már erőszakra vetemedik, mikor Klára opiumot ad be neki, a miről a gróf azt hiszi, hogy gyógyszer az ittasság ellen. A hatás nem jelentkezik s az asztalon levő opiumos üveg tartalmát megissza a gróf. Kis idő múlva öszeroz. Klára levelét akarja visszazsebezni, de a holtnak hitt gróf görcsösen szorongatja hideg kezében a levelet. Közben férje megérkezik, Klára borzasztó küzdelem közepén megígéri Du Marsille gróf tetemét, míg végre sikerül férjét hazáról eltávolítani. A rendkívül nagyhatású felvonásban látjuk, mint vonsozolja át emberfeletti erővel Klára a gróf holttestét szomszédos lakosztályába. Az utolsó felvonásban derengeni kezd a kibontakozás meleg sugara. Az öreg Genevoix visszaveszi a régi cégbe Renét, Klára levelét férje a nélkül, hogy tudná mi volt a tartalma, a gróf lakásán, hova a véletlen folytán került, megsemmisíti s a romlott modern Párisból boldogan tér vissza René és felesége, a „Régi kokárdá”-hoz. Egy bájos fiatal leány, egy gondos özvegy cseléd, két öreg, bájosan megrajzolt alakjai csoportosulnak a cselekmény fonala köré.

Az előadás, melyet szépen felt ház nézett végig, egyike volt a legjobbaknak. Többölgyi Margit hatalmas művészi tudással rajzolta meg Klára alakját. A negyedik felvonásbeli nagy jelenetét rendkívül nagy hatással kísérve játszta meg. Tompa — René szerepében elismerésre méltó alakítást nyújtott. Szakács, mint minden szerepéből, úgy ebből is klasszikus alakot csinált. Szép sikere volt Szegőnek, ki az öreg Genevoix szerepében tett bizonyos intelligenciájáról, izmos tehetségéről. Hegedűs Szeferán bájos alakításáért nyílt színt papot kapott. Laczko Aranka hatásosan rajzolta meg az öreg Bastienne szerepét. Dezséri, Mészáros, Várdi, Vámos szintén jók voltak. (1)

Táviratok

Miniszterek utazása.

Beregszász, szept. 7.

Tallán Béla földmívelésügyi miniszter újabb változtatott program szerint nem 10-én, hanem e hó 12-én jön Beregszgyébe. A fogadás tervezése eszerint módosul.

Tátrafüred, szept. 7.

Hieronymi kereskedelmiügyi miniszter, aki Marienbadból utokurára a Magas-Tátrába jött, szorgalmasan látogatja a környék iparteleit s nagy érdeklődést tanusit a Szepesség fejlődő gyáriparával szemben. Tegnapi délelőtt a miniszter ideérkezett, hogy a Poprád és Tátrafüred között létesített villamos gápkocsi járatot megszervelje. Fogadására megjelent gróf Csáky Zénó főispán, a fürdőbiztos, a fürdő igazgatósága, a vállalkozók, továbbá a fürdőközönség nagy számban. A miniszter nagy érdeklődéssel tanulmányozta ezen új, hazánkban még ismeretlen közlekedési eszközt és külön kocsin bejárta a vonal egy részét, legnagyobb megelégedését fejezvé ki a látottak felett. Ezen kívül ezen villamos kocsi rendszeren fognak kellekedni s a tátrai turisztika hatalmas fellendülése várható ezen jutányos és kényelmes közlekedési eszköztől. Azután az itt időző József főherceg és Klórid főhercegnővel egyetemben a miniszter behatolt megtekintette a tátrafüredi új fürdőházat, valamint az idén megnyílt nagyszabású Grand-hotelt és úgy a fenségek, mint a miniszter teljes elismerésüket fejezték ki ezen tervszerű fejlődés felett, amely Tátrafüredet egy csapással világhírhírdővé tette. A főhercegnő nagyon érdeklődött a téli szezon iránt, melyet most Tátrafüreden, a Semmering és Sanct Móric mintájára vezetnek be. Az egy óránál tovább tartó körut után a főhercegnő meghívta a minisztert és a főispánt saját villájába.

Rákóczi hamvainak hazaszállítása.

Fiume, szept. 7.

Hir szerint a terv, hogy Rákóczi hamvait a Rákóczi gőzöszön szállítsák haza, meg fog valósulni.

A japán—orsz háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, szept. 7.

Az oroszok biztonságban.

Londontól jelentik: Oyama tábornok most küldötte el Tokióba zárójelentést a liaojangi ütközetéről. E jelentésben nincs említés tétel az elfoglalt ágyukról és így valószínűnek látszik, hogy Kuropatkin nem hagyta cserben a tüzéséget. Kuropatkin serege már kívül van a veszélyen, mert a japánok nem tudták végrehajtani azt a tervüket, hogy visszavonulásának útját Mukden felé elzárják. Az összes orosz ütegek biztonságban vannak.

A japánok most pihenés nélkül Mukden felé vonulnak. Gyors menetelésben igyekeznek oda és a tüzéség alig 20 kilométernyire van Mukdentől. Kuropatkin az első hevesebb támadásra kiüriti Mukdent és folytatja visszavonulását.

A japánok és oroszok apróbb csatározások közepette párhuzamosan haladnak Mukden felé és ez utóbbiak mindent elkövetnek, hogy előbb érjenek oda, mint Kuropatkin serege. Hir szerint a japán gyalogság még ma be is érkezik oda, mert alig 13 kilométernyire vannak onnan. **A döntő ütközet tehát Mukdennél fog megtörténni,** és tekintve azt, hogy Kuropatkin serege teljesen demoralizálva van, valószínű, hogy a japánok lelkese ide is győzelmet szerez fegyvereiknek.

Millió sikkasztás.

Bécs, szept. 7.

A napokban itt öngyilkosságot követett el Hercz Lajos ügyvéd. Mint most kiderült, az öngyilkos egy millió sikkasztott el a nála letétbe helyezett pénzekből.

Kitüntetett plébános.

Budapest, szept. 7.

A budapest-józsefvárosi polgárok ma tisztelegtek Kanovits Béla plébánosnál, ki 50 évi papi jubileumát ünnepli. A küldöttséget Berzevcozy Albert kultuszminiszter, mint a kerület képviselője vezette, ki bejelentette, hogy ő felsége az ünnepeket előterjesztésére címzetes püspökké nevezte ki.

Nemzetközi szövetkezeti kongresszus.

Budapest, szept. 8.

A VI. nemzetközi szövetkezeti kongresszus számos tagja tegnap délután, mint jeleztük, kirándult Erzsébetfalvára, a hol a szabók szövetkezetét és szabászati gépműhelyét, valamint a magyar közműhelytelepet megszemlélték. Ma délelőtt folytatta a kongresszus tanácskozásait, melyek során gróf Rocquigny, a nemzetközi szövetség francia osztályának elnöke tartott értekezést: „Az állam kötelessége a szövetkezetekkel szemben. Szükséges-e az anyagi támogatás és ha igen, mily formában” cím alatt. Déután a kongresszus tagjai több telepet fognak megtekinteni, este pedig a Margitszigeten társasvacsora lesz, melyet a magyar szövetkezetek rendeznek a külföldi vendégek tiszteletére.

Lujza hercegnő Párisban.

Budapest, szept. 7.

Koburg Lujza hercegnősszony ma táviratot intézett a francia fővárosból bécsi ügyvédjéhez. A szökevény hercegnősszony arra kéri a táviratban ügyvédjét, hogy látogassa őt meg Párisban, ahol tartózkodik. Az ügyvéd holnap utazik Párisba. A hercegnősszony lépéseket akar tenni, hogy a párisi orvosi fakultással vizsgálta meg elmebeli állapotát és miután meg van győződve róla, hogy az eredmény ráére kedvező lesz e vélemény alapján akarja magát a gondnokság alól fölmentetni.

Szerencsés számok.

Budapest, szept. 7.

Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következők nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

30.000 koronát nyert: 103022.
10.000 koronát nyert: 798.
5000 koronát nyertek: 10326 100958.
2000 koronát nyertek: 5143 8681 75711.
1000 koronát nyertek: 14016 28984 56104 63473 84614 99869.
500 koronát nyertek: 098 2970 4427 4657 4713 6620 8533 9031 12335 12815 13497 16332 31714 32836 36749 38222 41142 41581 45266 48317 48967 53884 53996 54759 54900 58026 58820 59776 64353 64508 65525 66482 67258 68609 69400 71364 72723 73723 76662 78632 78844 81261 81883 82614 84913 85392 85256 93017 95416 65669 96404 96844 98572 100359 104086 106022 106931 107240 109807.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Áru- és értéktőzsde.

Budapest, szept. 7.

Budapesti gabonátőzsde.

Mérsékelt kínálat mellett malmok jó vételkedvet tanusítottak és a 30000 mm. buza kezdetlen tartott. Később 5, egyes tételék pedig 10 fillérig magasabban áron kelt el. Rozs 5—7 és fél, zab 5 fillérel drágább. Tengeri változatlan. Felmondott 4000 mm. tengeri szept. hó 12-én leendő átvételére.

Az 1904. évi szept. hó 5. esti 6 órától 6. esti 6 óráig Budapestre.

Érkezett:	Elszállítotott:
Buza... 39228 mm.	Buza... — mm.
Rozs... 2062 "	Rozs... — "
Árpa... 1716 "	Árpa... — "
Zab... — "	Zab... — "
Tengeri... 3 "	Tengeri... 1410 "
Repece... — "	Repece... — "
Liszt... 612 "	Liszt... 21638 "
Korpa... — "	Korpa... 3578 "
Összesen: 48616 mm.	Összesen: 26626 mm.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Madame Chrizantéme. A jelzett közleményt alkalmilag valahogyan felhasználjuk. A többi lassankint jön. Szívesen, köszönettel és örömmel várjuk a továbbiakat.

Felolós szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Lapfőljadosos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Aláírási felhívás!

ERZSÉBET-SZANATORIUM

SORSJEGYEKRE

már most fogadunk el előjegyzéseket az eredeti feltételek mellett Bejelentéseknél I korona teendő le.

Magyar leszámítoló és pénzváltó-bank

erdélyrészi fiókja
Kolozsvárt, Mátyás király tér 29. sz. (Bánffy-palota.)

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy fényképészeti műtermemet előbbi helyén

Wesselényi Miklós-utca 3. sz. alatt

mai kor igényeinek megfelelően berendezve újlag megnyitottam és a legmodernebb gépekkel felszereltem.

Csizhegyi Sándor,

4780—* fényképész.

Nagy szövetáru raktár.

Moskovits Berta örökösének saját házában.

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Alólított, mint a Moskovits Berta örökösök nagy szövetáru raktárának üzemeltetője, tisztelettel érte item a n. é. közönséget, hogy a szezon előhaladása miatt, a cég rendkívül olcsó és előnyös bevásárlásokat eszközölt egy a külföldi, mint a hazai postagyárakból. Ennekfolyva Moskovits Berta örökösinek eddig is jóhírnévként a nagy szövetáru raktárában, minden színből és minőségben, kitűnő férfi és női szövetek és választékban kaphatók. Éppen most érkeztek rendkívül finom illésű nyári szövetek a fürdői szezonra. Uraknak és hölgyeknek egyaránt nagy választék áll rendelkezésükre.

Finom fekete szövetek jutányos áron kaphatók.

Maradék szövetek előnyös bevásárlás folytán, abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy azokat veömésem nagyon olcsó árban árusíthatom. A nagyérdemű közönség szives látogatását kéri

Zauderer Salamon,
mint
a Moskovics Berta örökösök üzemeltetője.

M. Á. V.

tisztvizslók fizetésrendezése alkal-mával olcsó

pénzkölcsön kapható

Kölesként minden véglegesen kinevezett évi fizetésel bíró vagy nyugdíjazott köztisztvislő kaphat, kinek évi fizetése legalább 1900 K. Nyugdíjas 1200 kor. nyugdíjjal, 1000 koronánként tőke és kamatban havonta 9 kor. törlesztendő, legtöbb esetben kezes nélkül.

Előleges kiadás minden.

Drága kamatu jelzálog-kölcsönök olcsó 4%, kamatu törlesztéses kölcsönökre átkonvertálhatók.

Országos földhitel- és személynkölsön intézet,

2344 83—*
Kolozsvár, Király-utca 16.
Értekezni lehet d. u. 3—6 óráig.

Bernáth Sándor varrógép kerékpár

nagy raktára és hangszer-üzlete Kolozsvár a n. kir. posta- és táv. szállítója
Összes áruimat havi részletfizetésre is adom s azokért 5 évig felérek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyemben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színű emallirozásokat saját fűrdőmben és kemenczében állítok elő. Kerékpárköcsönözést is tartok fenn! Telefon 412.
Képes árjegyzéket nék bárkiéknél

Sz.: 2148-1904.
tkvi.

3520 1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A hidalmasi kir. járásbírósg közhírré teszi, hogy dr. Nyerges Zsigmond ügyvéd által képviselt kir. kincstár végrehajtónak Hárán Vaszilika, Gligor és Mitru pusztaszentmihályi lakos végrehajtást szenvedő elleni 7 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben az árverést a kolozsvári kir. törvényszék és a hidalmasi kir. járásbírósg területén levő Pusztá-Szt.-Mihály községben és határára fekvő és a pusztaszentmihályi 147. számú tjkben Hárán Vaszilika, Gligorás, Dumitru nevével felvett A + 2. rend., 1082. hrsz. kaszáló 72 kor., a 3. rend. 1158. 1262. hrsz. alatti kaszáló 348 kor., a 158. számú tjkben végrehajtást szenvedők és Keze Nyikuláj és neje Szentkreán Ludovika nevével felvett A + 3. rend., 482. hrsz. számú szántó 30 kor.; 4. rendszám, 618. hrsz. számú szántó 116 korona, a végrehajtási törvény 156. §-a alapján a társulajdonosok jutalékára is; a 396. számú tjkben Rognyán Mitru és neje Hár Onyicza, Hár Nyikuláj és neje Nyeg-rán Násztászia, mint végrehajtást szenvedettek jogutódai és Keze Nyikuláj és neje Szentkreán Ludovika társulajdonosok nevével álló A + 1. rz., 684. hrsz. ingatlanra a végr. törvény 156 §-a alapján 148 kor. becserban, a 465. számú tjkben Stéfán Heána nevével álló A + 1. r. 20/2. 21/2. 23/2. hrsz. ingatlanra 24 kor., a 2. rend., 20/4. 21/4. 23/4. hrsz. ingatlanra 24 kor., a 466. sz. tjkben Hárán Vaszilika nevével álló A + 1. rz., 20/1. 21/1. 23/1. hrsz. számú ingatlanra 24 korona, a 466. számú tjkben Hárán Mitru nevével álló A + 1. rend., 20/3. 21/3. 23/3. hrsz. számú ingatlanra 24 korona becserban, mint ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904 évi szeptember hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor Pusztá-Szt.-Mihály községében megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is el fog adni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becserának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-vényt útszolgálatni.

A kir. járásbírósg telexkönyvi hatósága.
Hidalmas, 1904. évi július hó 10-én.

Ürmössy,
kir. jbró.

Kiadó lakások!

Ferencz József-út 36. sz. a. (földszint)

3 szoba, konyha, fürdőszoba és hozzátartozói és ugyanott egy nagy szoba és egy butorozott szoba és három lóra istálló

kiadó!

Értekezhetni: Ferencz József-út 36. sz. alatt, emelet, balra. Esetleg Lóderer Karolynál Teleki-utca 6 sz. alatt.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

Alaptőkéje: 1.200.000 korona teljesen befizetve.
Tartaléktőkéje 204.144 kor. 89 fill.
Betétek könyvecskékre, pénztárjegyekre és folyószámlákra K. 9.011.615.20
Irodák:
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el. könyvecskékre vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizet vissza.

Rövid, vagy hosszabb lejáratu, közönséges, vagy törlesztéses kölcsönöket nyújt

ház- és földbirtokra

10-től 50 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat- és tőketörlesztési hányad mellett s azokat készpénzben fizeti ki.

Régibb és magasabb kamatu jelzálog-kölcsönöket igen előnyös feltételek mellett konvertál, s mindennemű ilyen ügyletet a leggyorsabban bonyolít le.

Leszámitol magán vagy üzleti váltókat a legmérsékeltbb kamatláb alkalmazása mellett.

Vásárol és elad, valamint előlegeket nyújt zálogkölcsön, vagy folyószámla alakjában értékpapírokra és ilyenek vételét, vagy eladását legelőnyösebben közvetíti.

Bevált értékpapir-szelvényeket és sorsolt értékeket.

Pénzelőlegeket nyújt a Máv. kolozsvári állomásának közvetlen szomszédságában fekvő s szakszerűen kezelt közraktáraiba betárolt gazdasági terményekre, igen előnyös feltételek mellett.

Kölcsön-zsákokat nagy mennyiségben és mérsékelt használati díj mellett bocsát a gazdalközönség rendelkezésére.

Kézi-zálogsztyályában (Király-utca 3. sz. a.) pénzelőlegeket ad arany- és ezüsttárgyakra, valamint bármennemű ingóságokra a törvény által megszabott kamat mellett.

Telefon 439. sz.

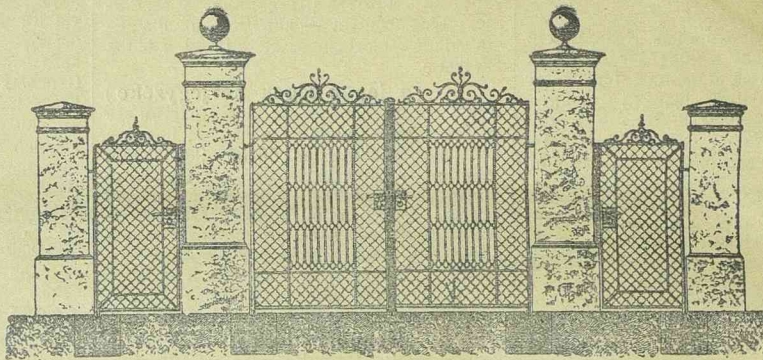
Több kiállításon jó munkáért kitüntetve.

Telefon 439. sz.

Az „Országos Ipar-Egyesület” által verseny és kivitel képességért ezüst dísz-éremmel kitüntetve.

Léber Gyula

első erdélyi sodrony szövetség, kert-kerítés és ruganyos aczélsodrony ágybetétek gyára
Kolozsvárt, Egyetem-u. 12.

Nemkülönbözten zldre festett légszövet, szelelő rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz és aczín szövetek. Kruppa sodronyszegélyzetek különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták, lóher-szíták és szíták különféle czeolokra igen erősen készítettnek és gyári árak szerint számítottanak. Aczélszíták sodrony-kertek, erdők stb. bevonásához jutányos árért fel is huzalzik.

Képes árjegyzékkel bármennyre szívesen szolgálunk.

KIADÓ

Deák Ferencz-utca
6-ik szám alatt egy

emeleti utcai lakás
7 szoba és hozzátartozóival.

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK

K-IMPÉR

„RÉPÁTI”

BÁTHORI-FORRAS ÉRVÉNYES GYÓGY-SAVANYÚVIZET

M. kir. Sallagymintásteri rendelet 901/VIII. 1890. szám.

Aczél Rajol Ekék,
Boronák és Hengerek,
„Viktoria Drill” Sorvetőgépek,
Répavágók, Tengeri-morzsolók,
Szecskavágók
kézijárgány és gözhajtásra,

Jakarmánykamara berendezések,
Rosták és Trieurök,
Darálók,
Egy, két és háromjáratu örlő Malmok,

Szólószuk és Borsajtók,
Lóherfejítőgépek,
Gőzcséplőkészletek,
kézi és járgányos cséplők,

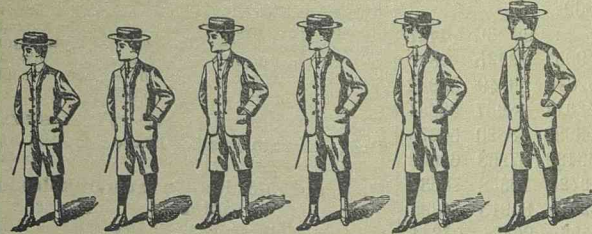
ugy mindennemű mezőgazdasági gépek a legjobb kivitelben, olcsó gyári áron, előnyös fizetési feltételek mellett nagy választékban raktáron kaphatók:

Hirschfeld Karolynál

HOFHERR és SCHRANTZ gépgyáranak erdélyrészi vezérképviselőjénél KOLOZSVÁRT, Széchenyitér 1. szám.

Képes árjegyzékek és részletes leírások kívánatra ingyen és bérmentve. Levél és sürgőnczim. HIRSCHFELD KÁROLY KOLOZSVÁR. Telefon 188.

ISKOLAÖLTÖNYÖK

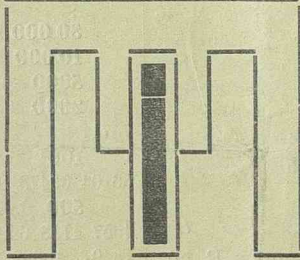
FIUK, GYERMEKEK ÉS LEÁNYKÁK RÉSZÉRE

A LEGJELŐSEBB KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRBAN

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UVV. SZÁLLITÓNÁL

Kolozsvár Mátyás király-tér 14. sz.

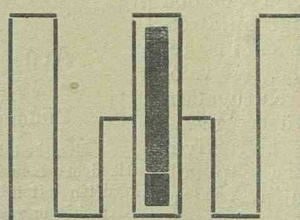

Legolcsóbb politikai napilap a korán reggel megjelenő

UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egy óra — — 2 korona.

Elsőrangú könyvnyomda!

Ujság kiadó-vállalat!

Telefon-szám
204.

GOMBOS FERENCZ
KÖNYVNYOMDÁJA
KOLOZSVÁRT, EGYETEM-UTCZA 7.

Telefon-szám
204.

Gazdagon felszerelt könyvnyomdában gyorsan, izléssel és a legjutányosabb árban készítik el bármilyen könyvnyomdai munkákat, úgymint:

- irodalmi műveket, tankönyveket, tudományos ésszépírodalmi folyóiratokat, napi, heti- és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, üzleti könyveket; — úgyszintén eljegyzési kártyákat, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat stb. stb.

Mint szakember, ki a nyomdászatot tanultam, az erdélyi részekben a mai napig is a legjobb hírnévnek örvendő könyvnyomdám négy gyorsajtóval és a legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő beüannyal szereltem fel, úgy, hogy bármilyen könyvnyomdai munkák izlése és szakszerű kiállítása tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangú fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállok a versenyt.

Mint hogy pedig könyvnyomdám magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert úgy a szép és esimes kiállítás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz mindenkor kiszolgálva.

Bármilyen kis- vagy nagyobb szabású vidéki megrendeléseket leggyorsabban és kifogástalanul eszközölök.

Ugyszintén a nagyérdemű olvasó közönség szives figyelmébe ajánlom

„UJSÁG”

függetlenségi és 48 as Kossuth párti politikai napilapomat, mely önálló vezércikkein kívül, távirati- és telefon-jelentéseivel a legkorábban, a budapesti lapokat is megelőzve, számol be mindenkor olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egész évre 24 kor.
Fél évre 12 „
Negyed évre 6 „

Mutatványszámok 8 napig ingyen és bérmentve.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását és bizalmát továbbra is kérve teljes tisztelettel

Gombos Ferencz
nyomdatulajdonos,
az „UJSÁG” pol. napilap kiadótulajdonosa.

Könyvnyomdám az évi okt. hó 1-én áthelyezem Deák Ferencz-utca 12-ik szám alatti (Adler-féle) saját házában e czélra épülő külön helyiségbe.